

5. Бойко В. М. Українські народні традиції в сучасному одязі. К., 1970.
6. Бромлей Ю. В. Очерки теории этноса. М., 1983.
7. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології. Прага, б. р.
8. Ворпай О. „Звичаї нашого народу”, І т. – К., 1991.
9. Гошко Ю. Г. Населення Українських Карпат XV–XVIII ст. К., 1976.
10. Гуслистий К. Г. Вопросы истории Украины и этнического развития украинского народа. К., 1963.
11. «Етнографія України» під редакцією С. А. Макарчука. Львів „Світ” 1994
12. Іванченко М. «Дивосвіт прадавніх слов'ян». – К., 1991.
13. Кучеренко „Нарцис”, „Сонячні барви” (розповідь про народне мистецтво) – К., 1973 р.
14. Мандібура Д. М. Полонішське господарство Гуцульщини другої половини XIX – 30-х років XX ст. К., 1978.
15. Матейко К. І. Український народний одяг. К., 1977.
16. Николаева Т. А. Украинская народная одежда: Среднее Поднепровье. К., 1988.
17. Рыбаков Б. А. Язычество древних славян. М., 1981.
18. Самойлович В. П. Українське народне житло. К., 1972.
19. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України. К., 1989.
20. Українці: Іст.-етногр. дослідження / За ред. К. Г. Гуслистого. К., 1939.

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ МАЛЮНКА “ГІПСОВИЙ ОРНАМЕНТ”

Красовський А. М.

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація: Красовський А. М. У статті викладено методичні поради, які допоможуть учням обласного педагогічного ліцею для сільської молоді грамотно організувати роботу над завданням малюнок “Гіпсовий орнамент”.

Ключові слова: гіпсовий орнамент, пропорції, ритм, характерні риси.

Анотация: Красовский А. М. В статье изложены методические советы, которые помогут учащимся областного педагогического лицея для сельской молодежи грамотно организовать работу над заданием рисунок «Гипсовый орнамент».

Ключевые слова: гипсовый орнамент, пропорции, ритм, характерные черты.

Annotation: Krasovskiy A.M. Methodical advices which will help studying regional pedagogical lyceum for rural young people correctly to organize the prosecution of task the picture «Gipseous decorative pattern are expounded in the article».

Key words: gipseous decorative pattern, proportions, rhythm, personal touches

Постановка проблеми: Виховання майбутніх художників-педагогів, які мають володіти широким світосприйняттям, розвинутим художнім смаком, глибокими знаннями та спеціальними художніми вміннями і навичками, є необхідним чинником для вступу до художньо-графічного відділення факультету мистецтв Криворізького державного педагогічного університету.

Учні, які складають іспити для вступу на естетичний факультет обласного ліцею-інтернату для сільської молоді, не мають спеціальної підготовки з малюнка, живопису та композиції, але вони мають велике бажання навчитись образотворчому мистецтву. Тому перед педагогами ліцею постає важливе

завдання зі створення адекватних дидактичних умов для опанування основ образотворчої грамоти. Однією зі сходинок при виконанні завдання з дисципліни "Малюнок" є методика побудови гіпсового орнаменту та передача його об'єму світло-тіню.

Аналіз досліджень та публікацій. Малюнок, не часто стає предметом вивчення та дослідження з точки зору його особливостей. Замальовки, начерки, етюди говорять більше про їх службову роль, ніж про самостійне значення. І тільки зовсім недавно, коли роботи станкового характеру рішуче зайняли відповідне місце, мистецтвознавці і насамперед самі художники стали активно стверджувати про самостійний і рівноправний стан малюнка [4], [5].

Проблемі малюнка, а також спробам поєднати психологію, педагогіку і інші науки з методичними рекомендаціями з малюнку присвячені дослідження Г.В. Беда, А.А. Сідорова, В.А. Фоворського, Б.Р. Віппера, В.И. Гращенкова, М.М. Ростовцева, А.М. Даніеля тощо.

Про особливості малюнка пише Г.В. Беда у своєму підручнику "Основы изобразительной грамоты" [2]. Також ці питання підіймає В. С. Щербаков "Изобразительное искусство. Обучение и творчество" [7].

Формування цілей статті. Малюнок – це основа образотворчого мистецтва. Метою цієї статті є висвітлення проблеми формування системного підходу до виконання навчального завдання згідно теми: малюнок "Гіпсовий орнамент". В роботі розглядається можливість формування і розвитку спеціальних художніх умінь та навичок засобами малювання з натури.

Результати дослідження. Виконання завдання малюнку "Гіпсовий орнамент" передбачає певний рівень набутих базових знань, умінь та навичок учнів у роботі над зображенням геометричних тіл та предметів побуту. До цього слід додати отримані раніше знання з теорії мистецтва та сформовані первинні художні навички в роботі тоном, навички цілісного бачення тощо.

В процесі виконання завдання з малюнку педагогу необхідно керуватися тим, щоб робота мала свідомий цілеспрямований методично-послідовний характер. Головними засадами цього процесу повинні стати: по-перше,

вивчення моделі як певної просторової структури (гіпсовий орнамент складається з трьох елементів і є трилисником); по-друге - визначення пропорцій плінта, пропорцій його деталей та його орнаменту.

Виконання завдання з малюнку, насамперед, потребує у відповідності з методикою послідовності виконання роботи створення ескізу постановки, у якій заздалегідь визначені співвідношення її компонентів, тобто пропорцій. Ескіз виконується в розмірах, які задовольняють учня (менший розмір сприяє об'єктивному сприйняттю відношень елементів моделі (форми).

Намічені пропорції в зображувальній площині повинні співвідноситися як 2:3, ширина дорівнює двом, а висота – трьом частинам.

Висоту і ширину плінта (в пропорціях 1: 1) в умовному масштабі необхідно відкласти на аркуші паперу (зверху 1 частину, а знизу від 1,5:2 частин). Виміряну висоту і ширину орнаменту та співвідношення орнаменту до деталей, вчитель рекомендує відкласти на зображення плінта, визначивши вісі симетрії та діагоналей на ньому. Після цього треба визначити учням пропорції деталей трилистника. Вимірюємо висоту волоти (праву і ліву) і відкладаємо від основи плінта три рівних частини (відстань від основи до волоти, висоту волоти та її відстань від волоти до верху верхньої деталі). Далі необхідно визначити ширину деталей трилистника (вони дорівнюють висоті волоти) і уточнити їх пропорції.

В зв'язку з тим, що на відстані 30-40 см. від зображення, ми сприймаємо весь ескіз цілому, то контролюємо всю роботу.

Дотримуючись послідовності виконання завдання, учні переносять малюнок з етюда на аркуш паперу. Перенесення ескізного малюнка на підготовлений аркуш паперу відбувається в такій же послідовності, що й створення ескізу. Слід пам'ятати, що розміри зображення гіпсової моделі не повинні бути більшими від реального у постановці, або трохи навіть меншими.

В процесі створення зображення необхідно знову перевіряти пропорції плінта і деталей. Слід пам'ятати, що лінія зі сторони світла буде тонкою і світлішою, а з боку тіні - ширшою і більш насиченою

Після перевірки зображення на аркуші, коли деталі конструктивно побудовані, знайдені їх співвідношення (пропорції), побудовані площини на яких розміщені предмети (плінт), драпіровки, намічені градації (світло, полутінь, тінь, рефлекс) треба дозволити учням працювати тоном який створює враження об'єму та простору тоном.

Робота тоном (власні і падаючі тіні) передає в зображенні умовний об'єм як плінта так й трилистника. Педагог вказує учням про початок шгудії із самої темної тіні, і далі необхідно проробляти власну тінь й одразу падаючу, порівнюючи їх за тоном.

Таким чином, після оправвання власних та падаючих тіней гіпсового орнаменту, а також площини на якій він знаходиться учні перевіряють наявність тонових попадань, які можуть зруйнувати в зображенні враження від об'єму і простору.

Вчитель враховує помилки в роботі тоном і націлює на уточнювання малюнку постановки, аналіз його. В процесі виконання малюнку учнями також виявляються помилки в зображенні конструктивної основи малюнка, тобти в конструкції побудови гіпсової моделі.

В зображенні гіпсових тіл, рекомендується залишати світло (білий папір), а власні і падаючі тіні, рефлекси - опрацьовувати. Роботу ведемо не над окремими ділянками, а загалом по всьому зображенні постановки, таким чином, контролюємо свою роботу, виправляючи помилки. Завершуючи роботу над гіпсовим орнаментом, необхідно знову перевіряти пропорції, відношення між елементами, відійшовши від малюнка не менше ніж на дві висоти постановки. При порівнянні зображення і постановки, помічені помилки слід виправити.

Висновки. Ефективне опанування основ обзовтворчої грамоти відбувається за умов забезпечення розвитку розумової діяльність учнів ліцею, сприяння оволодінню ними системою знань і застосуванню їх у практичній роботі, стимуляції учнів до подальшого розвитку та вдосконалення спеціальних художніх умінь і навичок та емоційного осмислення їх, як інтелектуальних дій.

Виходячи з цього, особливої ваги набуває художньо-педагогічний діалог між учнем і викладачем, як основа передачі знань і розвитку навичок у роботі над учбовим завданнями ліцеїстами естетичного факультету.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку зумовлюють педагогів художнього відділення факультету мистецтв до нових розробок навчально-методичного забезпечення навчального процесу в обласному ліцеї-інтернату для сільської молоді.

Література:

1. Архейм Р. Искусство и визуальное восприятие.-М.; Прогресс, 1974.-392 с.
2. Беда В. Г. Основы изобразительной грамоты: Рисунок, живопись, композиция. учебн. пособие для студентов пед.институтов. 2-е издание перераб. И доп. - М: Просвещение, 1981.-239 с., ил.
3. Громов Е. С. Природа художественного творчества; Кн. для учителя.- М.; Просвещение, 1986.-237 с.
4. Рисунок сегодня. И. Толяры, Н. Костров та інші. - Творчество, 1973, №1
5. Рисунок сегодня. М. Дерезус, Н. Попов, И. Родин та інші. - Творчество, 1973, №12
6. Ростовец Н. Н., Терентьев Д. Е. Развитие творческих способностей на занятиях рисования. - М.; Просвещение, 1987.-49 с.
7. Щербakov В. С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество. (Проблемы руководства изобразительным творчеством детей.) - м., - Просвещение., 1969. 2712 с. с ил.

МАЛЮВАННЯ В ЗМІСТІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ.

Красюк І.М.

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. В статті простежується еволюція змісту та методів викладання дисциплін образотворчого циклу в системі шкільної освіти України протягом XIX – початку XX століття на основі аналізу нормативних документів тієї доби

Ключові слова. малювання, початкова і середня освіта, програми і правила.

Анотация. Красюк И. Рисование в содержании школьного образования в Украине в XIX – начале XX столетия. В статье прослеживается эволюция содержания и методов преподавания дисциплин изобразительного цикла в системе школьного образования Украины на протяжении XIX – начала XX столетия на основании анализа нормативных документов той эпохи.

Ключевые слова. рисование, начальное и среднее образование. программы и правила.

Annotation. Krasnyuk I.A. Drawing in the contents of school education in Ukraine in XIX - the beginning of XX century. In article evolution of the contents and methods of teaching of disciplines of a graphic cycle in system of school education of Ukraine on extent XIX - the beginnings of XX century is traced on the basis of the analysis of normative documents of that epoch.

Key words. Drawing, initial and secondary education. Programs and rules.

Постановка проблеми. Дисципліни творчого спрямування завжди відігравали і відіграватимуть значну роль у процесі формування людської особистості. В наш час розбудови національної освіти особливої актуальності набуває проблема поєднання сучасних технологій викладання шкільних курсів